

newsmill-logo
Elin Anderson

UR står fast vid att Fetims integritet väger tyngst

Publicerad: 2011-03-26, Uppdaterad: 2011-11-02

Om författaren:

Elin Anderson, redaktionschef UR

Det är lätt att stämma in i flera av era argument: Slaveri måste beivras. Public service ska inte ta politiska hänsyn. Organisationer ska inte pressa människor till tystnad. Det är inte många som skulle säga emot er i detta, om någon alls, och jag upprepar att det inte var något lätt beslut att fatta när vi avstod från att sända "Flyktinglägrets hemlighet"/"Stolen".

Jag är också med er så långt att jag vet att det finns aktiva politiska krafter för att stoppa den här filmen. Det framgår av filmen och det har framgått i vår research. Jag vet också att det finns andra krafter som vill dra politisk nytta av en publicering. Även denna kunskap har jag såväl från filmen som från vår egen research. Om detta handlade om politiska hänsyn hade dessa sidor kanske kunnat få balansera varandra och då hade jag troligen valt att sända filmen eftersom det alltid är lättare att diskutera det som är sagt än det som är osagt och publicering är UR:s uppgift som medieföretag.

Men, det här handlar inte om politiska avvägningar. Beslutet att avstå från sändning handlar om Fetims ståndpunkt. Fetim vill inte medverka och hon hävdar att hon blivit misstolkad, att hon inte alls är slav. Det kan kanske se oproportionerligt ut att en medverkandes ovilja att medverka kan stoppa publicering inom ett så viktigt ämne. För att göra det mer begripligt vill jag därför berätta lite mer om filmen.

"Stolen" är en dokumentär berättelse som till stor del utspelar sig hos Fetim och hennes familj och vänner. När filmarna efter några besök inser att det som tidigare beskrivits som en vänskaps-/släktrrelation med en äldre, vit mormor har en hel del gemensamt med relationen tjänare - herre, slav - ägare börjar de nysta i frågan om slaveri i flyktinglägren. Då förändras också filmen, filmarna dras in i det politiska spelet mellan Polisario och Marocko och filmen utvecklas till en verklighetens politiska thriller. "Stolen" är däremot inte en journalistisk undersökning med dokumentation och systematisk bevisning. Det är framförallt Fetims berättelse som får mig som tittare att känna att slaveri existerar i Polisarios flyktingläger.

Det stämmer att det framgår i filmen att Fetim vill backa från delar av sina uttalanden, vilket inte är ovanligt mot slutet av en filmprocess. Som journalist har jag många gånger varit med om att en medverkande tvekar inför publicering och ändå senare landar i ett okej eller ett tveklöst ja. I fallet "Stolen" är det tvärtom så att Fetim upprepat och återupprepat sitt nej, vilket filmteamet rimligen också känner till. Vi fick tyvärr inte kännedom om detta förrän filmen var inlagd för sändning eftersom vi tillmötesgått filmteamets begäran att vänta med publicering. Under denna väntetid på över ett år arbetade vi med annat.

Det är mycket trist att ställa en film. Den här filmen är dessutom ett dokument från en sällan

diskuterad del av världen som lyfter på locket till en uppenbart laddad och extremt angelägen fråga. Det gör det ännu tristare. Och jag inser när jag läser era inlägg att det finns misstro mot mitt angivna skäl. Men det är faktiskt detta som fällt mitt avgörande - Fetim vill inte medverka. Fetim anser sig missförstådd och utnyttjad. Eventuellt utsätts hon fortfarande för påtryckningar för att fortsätta att agera mot filmen, eventuellt gör hon det helt av sin egen drivkraft. Oavsett vilket så kvarstår faktum - om UR väljer att sända filmen till en möjlig publik på flera hundratusen tittare innebär detta en kränkning av Fetims starkt uttalade vilja.

Jag kan nästan önska att det skulle gå att bortse från detta med argument som att Fetim eventuellt/troligen är utsatt för påtryckningar, att det finns ett högre syfte att avslöja slaveri som väger upp intrånget, att filmen redan visats et cetera. Men det går inte för mig.

Elin Anderson

6 kommentarer [Logga in för att kommentera](#)

I kommentarsfältet har kommentatorn juridiskt ansvar för sina inlägg.

Man kanske kan hjälpa till att sammanfatta? Hycklande politruk? Politiska hänsyn?

  [Permalänk](#) | [Anmäl](#) #7 [Martin A](#), 2011-03-26, 12:43

Som TV-licensbetalare vill jag i första hand betala för en fri informationsförmedling, inte för propaganda som med brösttoner basunerar ut att SVT är "fri television". När sådana här saker kommer fram sätts definitivt SVT:s "frihet" och opartiskhet ifråga. Kanske kan man säga att ett TV-företag som verkligen rapporterar fritt, kommer att finna det onödigt med propaganda för att påvisa denna frihet. Antagligen är det bara företag som vet med sig att de brister i detta avseende, som kommer att känna ett behov av att deklarerat sin "frihet", just som SVT gör.

Jag tycker att det hade varit trovärdigare att sända den aktuella filmen och sedan ge Fetim möjlighet att kommentera den, om varför hon inte ställer upp på den längre. Så hade man kunnat göra, och det hade både visat på ett mod att inte böja sig för politiska påtryckningar och hade gett Fetim den respekt som hade varit rimlig.

Tänk om det är så att Fetim säger som hon gör enbart på grund av politiska och personliga påtryckningar mot henne, och att ert beslut att inte sända filmen främst hjälper de som vill förtiga (och behålla) det slaveri, som filmen tydligen handlar om? Tror ni då att Fetim kommer att tacka er på lite sikt? Jag är inte säker på det. Även om man är osäker på om det som sägs i filmen stämmer, kan man väl ändå ta upp den till debatt, och ge utrymme för Fetim eller någon annan att uttala sig om filmen, för att så nyansera bilden?

Nu lämnas vi som inte är insatta i fullkomlig ovisshet om vad detta gäller, och med ett ännu mindre förtroende för SVT. Har man sagt A får man säga B, och det tycker jag SVT borde göra. Med det här exemplet i minnet, kommer nästa kampanj-film för SVT:s frihet och oberoende ännu mer att kännas som ett hån, precis som "Halleluja"-kören som tackar för betalade TV-licenser. För frivilligheten att betala TV-licensen är ju begränsad, med lagstiftning och TV-pejlare jagande i buskarna, jämte dryga böter om man inte har betalat sin licens.

  [Permalänk](#) | [Anmäl](#) #8 [John H Nilsson](#), 2011-03-26, 15:20

Jag tycker SVTs resonemang är högst rimligt.
Ingen film är värd är en annan människas liv.”

Är det någon av er som kommenterar som förstår att det kanske är högst riskabelt för Fetim att filmen sänds?

[f](#) [t](#) [Permalänk](#) | [Anmäl](#) #9 [Carolin Andersson](#), 2011-03-27, 20:55

Varför känns det som om Elin varken lyssnat eller svarat på de frågor som ställts i samband med hennes och hennes chefs förra uttalanden?

Om det var av hänsyn till att slaven Fetim tvingats dra tillbaka sitt godkännande av sin ägare/Polisario att medverka i filmen som man drog in filmen i sista stund ur kommer det sig att ni sa att detta var något som ni blev medvetna om just när ni skulle sända filmen och inte ett år innan då ni köpte filmen? Detta finns ju med i filmen.

lom att filmen visats på över 60 filmfestivaler över världen och att Polisario redan var medvetna om filmen då de gjort allt i sin väg för att stoppa den, på vilket sätt skulle Fetims situation påverkas av att den visades just i Sverige?

Det är tydligt att det finns en stark politisk agenda bakom indragandet av filmen och att ni nu försöker skylla detta bakom integritetsskäl.

[f](#) [t](#) [Permalänk](#) | [Anmäl](#) #10 [David T Eriksson](#), 2011-03-28, 10:06

Carolin Andersson, filmen har visats på över 60 filmfestivaler. På vilket sätt riskerar Fetim något om den också skulle sändas i Sverige? Det är uppenbart att något annat ligger bakom beslutet.

[f](#) [t](#) [Permalänk](#) | [Anmäl](#) #11 [Patrik Berglund](#), 2011-03-28, 16:03

Låt oss ge friheten en chans!

Till Elin Anderson,

Vi anser att UR har rätt att fatta vilket beslut de vill, men den angivna anledningen till att stoppa den planerade sändningen av STOLEN saknar all trovärdighet. Fetims kritik mot filmen har varit känd sedan 2009 och framgår mycket klart i filmen, en film som din TV-station har editerat och översatt de senaste 12 månaderna. Ni gick till och med så långt som till att tablåätta och marknadsföra filmen.

Nu kritiserar ni för att ha givit in för politiska påtryckningar och som företrädare för Public Service är detta mycket allvarligt. På kort sikt så skadar ni människor såsom Fetim, Leil, Embarka och Matala då det var dessa som öppet berättade sin historia för oss med förhoppningen att genom detta få världen att uppmärksamma och förändra deras förhållanden och att slaveriet därmed skulle förpassas till historien. De svarta människor som lever i lägren och västra sahara ber inte om mycket. Allt de ber om är att till 100% bli tagna på allvar, rätten att fatta deras egna beslut och leva sina egna liv och att inte bli kontrollerade av någon annan.

STOLEN påstår inte att Fetim är en slav. Den presenterar henne på i all ärlighet där hon är rädd för att prata ut. Fetims tonårsdotter Leil frågar henne i filmen: "Drömmer du om att vi skulle kunna bli fria?" Fetim svarar: "Ja". Leil fortsätter då med att berätta för oss hur svarta människor i lägren inte har några rättigheter. Hur förklarar du att en 15-åring berättar att hon aldrig kan skaffa barn, därför att om hon gör detta så kan de, (hennes ägare), ta dem ifrån henne?

Hur kan du justifiera ert beslut för Embarka, Fetims mor, som förlorade hennes barn därför att hon blev köpt på en marknad i Mauritanien och fördd till Sahara. Deido tog inte bara Fetim

utan också hennes bröder som till dags datum ingen har lyckats finna. Hur förklarar du för Fetims mor att en TV-station i Sverige beslutat att stoppa filmen från att sändas på grund av Polisarios påverkan i ett politiskt öppet land. Har du någon gång funderat på att prata med Fetims mor? Hon vill att filmen visas då det är det enda chansen hon har att en dag få tillbaka sin dotter och sina barnbarn.

Det finns inte en politisk ursäkt för slaveri, men den ursäkt som Polisario använder inför dess supporters är denna: Att Marocko använder filmen för dess egna politiska agenda. Men vänta nu: STOLEN visar också på slaveri i det av Marocko kontrollerade västra sahara.

Får jag informera dig om att vi hade 20 timmars filmande stulet och bytt mot blanka videoband, efter att besökt ett hus där en svart kvinna påstod att hon levde som slav till en "vit arab"-familj. Den Marockanska säkerhetspolisen anlände när vi var i huset och vi tvingades lämna västsahara. Vore det inte för Amnesty International i Spanien och Kanadas ambassad i Marocko hade vi inte kunnat lämna Marocko när vi velat. Anledningen till att vi fick ut något filmat från Marocko beror på att vi kopierat det viktigaste materialet till våra Ipods. Alla våra videotapes blev stulet i Marocko därför att vi upptäckte slaveri där också.

Det är ganska uppenbart att Polisario och deras supporters inte brydde sig om att störa dig innan filmen blev tablåsett och att du visste om Fetims kritik mot filmen när du köpte den för mer än 12 månader sedan. Eller köpte du filmen utan att se den. Men du spenderade ju flera månader med att editera och översätta filmen. Gjorde du detta med ögonbindel och hörselskydd?

Du påstår att vi exploaterat Fetim för att skapa STOLEN. Fetim gav sitt medgivande att medverka i filmen och hon berättade allt som hon själv ville berätta. Det var ett antal gånger som vi också stängde av kameran. Fetim berättade för sin mor via telefon efter att ha sett filmen i Australien att vi inte visade hälften av det hon berättade om slaveriet i filmen. Jag satt bakom Fetim när hon såg filmen och hon skrattade genom mycket av den. Men vem flög Fetim hela vägen till Australien? Polisario. Varför? Jag anser att Deido har utnyttjat Fetim genom hela hennes liv och att Polisario har utnyttjat Fetim sedan vi upptäckte att slaveriet är ett problem i Polisarios flyktingläger.

Tur nog så har den uppmärksamhet som ni gett filmen genom att stoppa visningen skapat ett större intresse för denna. Jag hoppas att filmen sänds i Sverige och att en större publik blir resultatet.

I korthet så är jag inte tillfreds med dina argument, då de är svåra att tro på. Dina svar låter ihåliga och oärliga. Kanske kan du övertyga dig själv, men i realiteten blev filmen tablåsett och Polisariosupporters som är starka i Sverige satte press på dig och du hade inte styrkan nog att stå upp mot dem.

Jag skulle vilja ställa följande enkla fråga till dig som jag hoppas att du ger ett enkelt svar på: Tror du att slaveri existerar i Polisarios flyktingläger?

Snälla UR, ge frihet en chans!

Violeta Ayala and Dan Fallshaw

PS. Vi håller på att lansera en kampanj för att öka medvetandet kring slaveriet i Sahara. Det skulle vara en generös gest från er att hjälpa denna kampanj och hjälpa oss få in de medel som krävs för att ge de svarta som lever i Polisarios flyktingläger och Västsahara chansen till deras rätt till frihet.

Kampanjens hemsida är: <http://www.indiegogo.com/STOLEN>

  [Permalänk](#) | [Anmäl](#) #12 [Violeta Ayala](#), 2011-03-29, 14:21